

Viața cotidiană în Evul Mediu: familia, așezările, alimentația, sărbătorile, economia și tehnologia, credința și biserica, proprietatea, libertatea și dependența

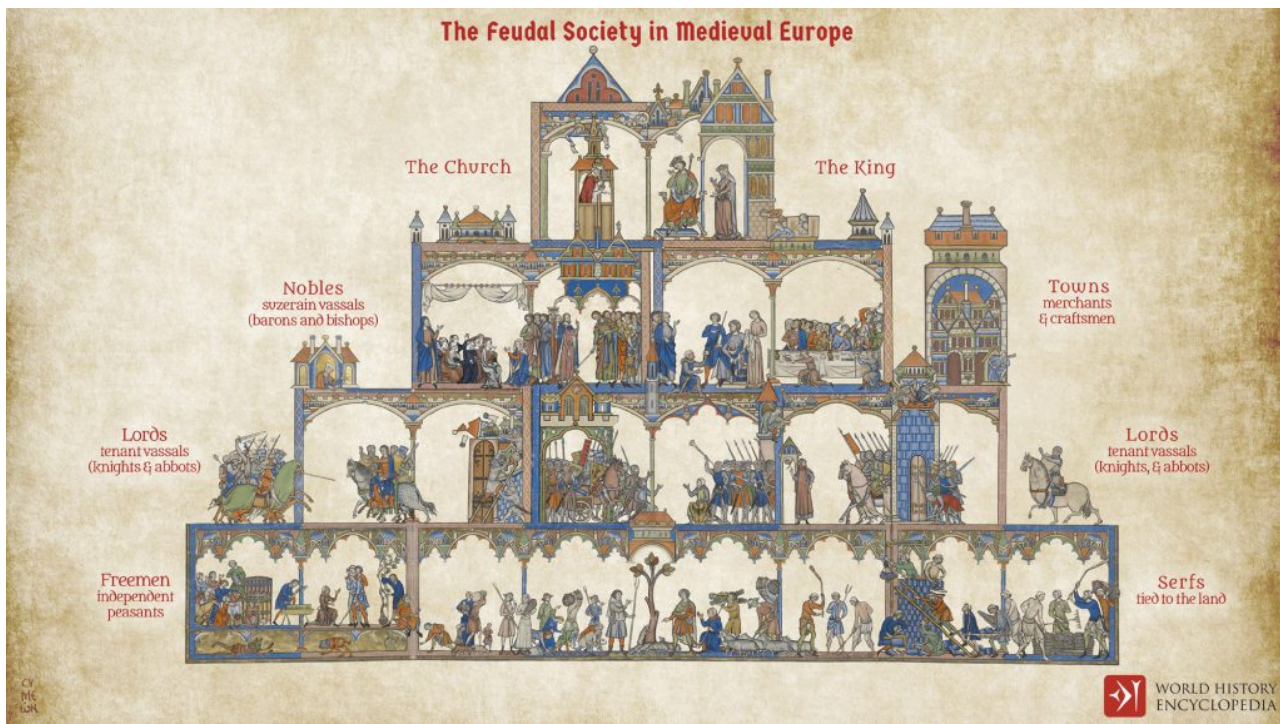
Schița lecției

1. Familia
2. Așezările
3. Alimentația
4. Sărbătorile
5. Economia și tehnologia
6. Credința și Biserica
7. Proprietatea
8. Libertatea și dependența

Familia

- ierarhia socială medievală: nobilimea (oamenii bogați), clerul (reprezentanții Bisericii), țăranimea
- structura familiei: părinți, copii, bunici
 - fetele se îngrijeau de gospodărie
 - băieții ajutau la munca câmpului
 - îmbrăcămintea țăranilor era din lână sau cânepă
 - tipuri de încălțăminte ale țăranilor: saboți din lemn, opinci, cizme din piele (toate croite rudimentar)
- căsătoria era valabilă doar dacă era oficiată de Biserică, iar divorțul era interzis

- educația copiilor depindea de mediul în care se nășteau
 - în familiile nobile, educația cuprindea lecturile literare, arta broderiei, dansul și participarea la vânătoare
 - în familiile nobile, averea era moștenită de primul născut de sex masculin
- speranța de viață era scăzută (30 de ani)

Structura societății medievale | sursa: Simeon Netchev - worldhistory.org

Așezările

- societatea medievală avea un caracter rural
- satele se formau pe lângă castelele seniorilor sau pe lângă biserici
 - în cele mai multe cazuri, satele aparțineau unuia sau mai multor seniori
 - Biserica și seniorul (nobilul) erau cele două surse de autoritate în satul medieval
- țărănimea trăia în sate alcătuite din așezarea propriu-zisă (vatra satului), loturile agricole și proprietățile comune (pășuni, păduri etc.)
- orașele sunt centre comerciale și meșteșugărești

- țărani trăiau în case făcute din lemn sau chirpici în zonele de câmpie, lemn sau piatră în zonele de munte, fiind acoperite cu paie
 - cele mai multe case aveau o singură cameră
 - erau cazuri când proprietarii împărțeau casa cu animalele
 - în gospodăria țăranului existau și câteva anexe, precum și un atelier unde se pregăteau bunuri casnice
- nobilii trăiau în castele și se ocupau cu războiul
 - castelul era simbolul puterii și bogăției unui senior
 - nobilul și familia sa locuiau în donjon (turnul masiv)
 - în donjon erau camere de dormit, bibliotecă, săli pentru ceremonii, iar la parter se afla bucătăria
 - în curtea interioară se aflau locuințele slujitorilor, atelierele, hambarele, depozitul de arme, grădina de legume și grajdurile pentru animale
 - în caz de atac, castelul servea ca loc de refugiu pentru vasalii nobilului și țăranii de pe domeniu
 - castelul putea fi construit pe o înălțime sau înconjurat de un șanț cu apă pentru a rezista asediilor
 - la început, castelele erau construite din lemn, iar apoi au fost ridicate din piatră

Castel medieval | sursa: dkfindout.com

Turnir | sursa: theartssociety.org

Alimentația

- alimentația oamenilor depinde de categoria socială din care fac parte
 - nobilii consumau carne, produse lactate, vin, pâine (de grâu, secară sau orz), pește, fructe, legume
 - țăranii consumau cereale, legume, fructe, bere
 - pâinea era o raritate în cazul țăranilor șerbi
 - țăranii mâncau carne, ouă și pește doar în zilele de sărbătoare
- sarea era singurul condiment
- piperul era foarte rar și scump

Sărbătorile

- sărbătorile constituie prilejuri de distracție prin dansuri, cântece, petreceri
 - nobilii preferau turnirul și vânătoarea
- tipuri de sărbători
 - sărbători religioase – Crăciunul, Paștele etc.
 - evenimentele familiale – nunți, botezuri, înmormântări
 - iarmaroacele (târguri regionale) – participau oameni din mai multe sate care doreau să schimbe mărfuri

Economia și tehnologia

- ocupațiile oamenilor: agricultura, creșterea animalelor, viticultură, legumicultură
- economia medievală se baza pe agricultură
 - suprafețele cultivate cresc prin lucrări de defrișare, desecare, îndiguire, destelenire
 - țăranii practicaau asolamentul trienal (rotația culturilor o dată la trei ani)
 - se cultivau grâu, orz sau ovăz
- uneltele unui agricultor: cazmaua, sapa, lopata, coasa
- tehnologii: plugul cu brăzdar de fier, roți, cormană, moara de vânt, moara de apă, grapă, sistemul de înhămare a cailor, sistemul de înjugare a boilor, potcoavele
- comerțul era slab dezvoltat
- meșteșugarii s-au organizat în bresle: țesători, fierari, dulgheri, zidari, croitori etc.

Credința și Biserica

- majoritatea populației era creștină
- oamenii participă la slujbele religioase, respectă sărbătorile, se spovedesc, dau pomană celor săraci
- Biserica legitimează autoritatea monarhilor în urma ceremoniei încoronării și ungerii cu mir
- Biserica reglementează calendarul anual, cel cotidian, stabilește regulile de comportament, înființa școli și se îngrijea de cei bolnavi
- biserica reprezintă locul de întrunire al comunității
- mănăstirile erau atât centre religioase, cât și de cultură
 - călugării traduceau texte antice, copiau manuscrise, alcătuiau și păstrau cu grijă biblioteci

Proprietatea

- proprietatea deplină asupra pământului (rege)
- proprietatea condiționată = domeniu feudal = feud (vasali)

Libertatea și dependența

- un om este liber dacă deține o proprietate
 - liberi sunt clericii, nobilii, țăranii deținători de pământ, locuitorii orașelor
 - țăranii liberi erau proprietari ai pământului pe care trăiau și munceau
 - unii aveau slujitori
 - ei aveau obligații doar față de rege și Biserică
- majoritatea țăranilor erau dependenți
 - țăran dependent = țăran șerb = țăran legat de glie (pământ)
 - nu putea părăsi domeniul nobilului
 - țăranii dependenți aveau obligații față de senior și față de Biserică
 - traiul țăranilor dependenți era mai greu decât cel al țăranilor liberi
 - ei se puteau căsători numai cu acordul nobilului și doar cu cineva de pe moșia acestuia
 - copiii țăranilor dependenți moșteneau situația părinților

Calendarul muncilor agricole

- *ianuarie, februarie: țăranul se odihnește*
- *martie: țăranul fertilizează solul*
- *aprilie: țăranul toaletează arborii și vița-de-vie, scoate animalele la păscut*
- *mai: ultimele momente de odihnă înaintea muncilor agricole; se tund oile*
- *iunie: pe solul lăsat în pârloagă, familia țăărănească lucrează cu un plug simplu, tras de doi boi mici*
- *iulie: se plivesc buruienile*
- *august: secerișul*
- *septembrie: se culeg fructele; însămânțările de toamnă*
- *octombrie: culesul viei și făcutul vinului*

- *noiembrie: pregătirea pentru anotimpul rece*
- *decembrie: sărbătorirea Nașterii lui Iisus Hristos*

Bibliografie

- DK, *Enciclopedia cunoașterii. Istorie*, Traducere de Irina Pandelaș, Editura Litera, București, 2020